

HOUTEN WATERPUT

In 2017 werd, tijdens de tweede fase van het archeologisch onderzoek, een houten waterput ontdekt. Deze waterput lag dicht tegen de Tinellaan aan, in het verlengde van de Kattenbleekstraat. Mogelijk ging het om een openbare waterput die bestond uit op elkaar gestapelde houten tonnen zonder bodems. Enkel de twee onderste tonnen bleven bewaard.

Van de planken van de eiken tonnen werden stalen genomen voor dendrochronologisch onderzoek (onderzoek van de jaarringen van de bomen). Hieruit bleek dat de tonnen dateren uit de tweede helft van de 13de eeuw.

Op de bodem van de waterput werden vijf kruiken in grijs aardewerk aangetroffen. Vermoedelijk dienden zij om water te putten waarbij de kruiken bij het oor aan een touw hingen. Deze kruiken kwamen waarschijnlijk los van het touw waarna zij zachtjes naar de bodem zakten. Ze dateren uit de periode tussen 1275 en 1325 en bewijzen dat de waterput toen al in gebruik was.

NOG MEER WATERBEKKENS

Verder kwamen er nog twee houten waterbekkens aan het licht. Eén waterbekken was vierkant van vorm, een ander rechthoekig. Beide waterbekkens leverden vermoedelijk water voor de lakennijverheid. De stroken stof werden waarschijnlijk nat op de lakenramen gespannen en ook voor het opruwen van de vezels van de stof moest het laken nat zijn. Na het drogen werden de opgeruwde vezels dan geschoren om zo een zijdezachte stof te creëren.

Binnenin het vierkante waterbekken werden een middeleeuws zilveren muntje en lakenloodje gevonden. Dat is een kleine loden zegel dat als kwaliteitsgarantie aan het laken hing. Over de hele archeologische site werden trouwens zulke loodjes aangetroffen.

HOUTONDERZOEK

Op de Tinelsite werden verschillende grote waterbekkens opgegraven. Het gaat om putten met langs de randen een versteviging in hout.

Deze houten beschoeiingen vormen een interessante vondst. Hout wordt immers zelden in goede staat aangetroffen op archeologische sites omdat het vaak snel vergaat.

Uit de studie van dit hout bleek dat sommige houtdelen oorspronkelijk voor een andere structuur gebruikt werden. Zo werden een aantal planken herkend als hergebruikt scheepshout. Het is de eerste keer dat zo'n vondst in Mechelen gedaan werd.

Detail van de sintelsporen langs de rand van het scheepshout. De sintels waren al vergaan toen het hout werd opgegraven, maar de oranje kleur wijst op de aanwezigheid van metalen elementen in het verleden.

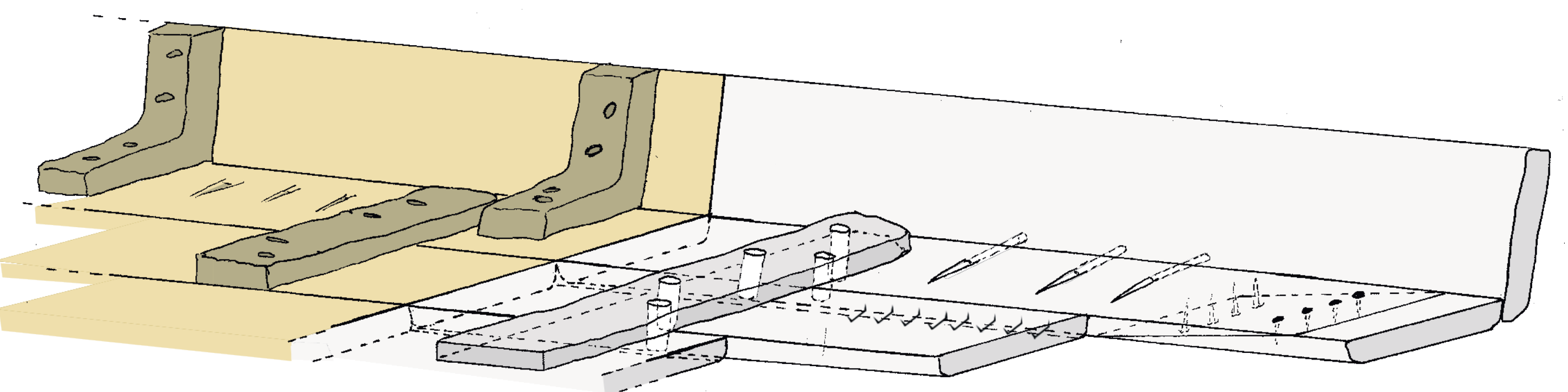
De houten pennen, schuin aangebracht om de zijde van het schip aan de bodem te bevestigen, tekenen zich af als een patroon van driehoekjes op de planken van de scheepsbodem.

Planken van scheepshout

De planken van scheepshout vertoonden specifieke bewerkingssporen. Zo waren langs de randen sporen van sintels zichtbaar. Sintels zijn een soort kleine ijzeren krammen die in de late middeleeuwen gebruikt werden om een schip waterdicht te maken. De naden tussen de scheepsplanken werden eerst opgevuld met mos of geplozen touw ('breeuw-sel') en nadien vastgezet met deze krammen.

Daarnaast vertoonden de planken pengaten. De planken zaten met pennen vast aan het houten geraamte van het vaartuig. Een opvallende reeks pennen zat schuin in de rand van de planken. Zij vormden de verbinding tussen de zijde en de bodem van het schip. Het toont aan dat we met een platbodem te maken hebben. Parallellen voor deze constructietechniek kennen we o.a. van verschillende 15de-eeuwse vaartuigen uit Nederland.

Historisch onderzoek toont aan dat Mechelse scheepsbouwers uit de 15de eeuw een belangrijke rol speelden op de Antwerpse markt, waar ze voornamelijk 'pleiten' verkochten, een scheepstype met platte ('pleit') bodem. Het gevonden scheepshout op de Tinelsite, met aanwijzingen over de constructiedetails, maakt het voor de allereerste keer mogelijk een blik te werpen op de middeleeuwse scheepsbouw in Mechelen.

Op basis van de scheepshoutvondsten is een gedeeltelijke reconstructie van het middeleeuwse vaartuig mogelijk. Zo krijgen we voor het eerst zicht op de constructie van de 'pleiten' van de 15de-eeuwse scheepsbouwers uit Mechelen.

Een van de planken die op basis van de constructiedetails geïdentificeerd werd als hergebruikt scheepshout. Ze maakte deel uit van de bodem van het vaartuig. Het streepjespatroon langs de zijden zijn sintelsporen. Het patroon van smalle driehoekjes zijn schuin aangebrachte pennen om de bodem en zijde aan elkaar te bevestigen. De overige cirkels zijn pengaten waarbij de pennen en dwarse balken (zgn. inhouten) de scheepshuid samen hielden. Links, waar de plank in dikte afneemt, is er nog een nagelpatroon zichtbaar. Dit is een schuine las, een soort verbinding om de plank te verlengen met een andere plank. Dit betekent dat het vaartuig langer was dan de 380cm van deze plank.

